

DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Nina Vascan
Victor Burduh
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Bogaci Ecaterina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bogaci Ecaterina împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la constatarea încălcării dreptului la soluționarea cererii în termen legal și art. 1 al Protocolului 1 CEDO, obligarea întreprinderii măsurilor de restabilire a drepturilor și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Bogaci Ecaterina și a fost admis apelul declarat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și a fost modificată hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Râșcani din 1 februarie 2017,

c o n s t a t ă :

La 18 mai 2016, Bogaci Ecaterina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la constatarea încălcării art. 1 al Protocolului 1 CEDO, obligarea întreprinderii măsurilor de restabilire a drepturilor și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanta a relatat că la 9 martie 2016 s-a adresat către pârât cu o petiție în care a indicat că nelegitim a fost strămutat gazoductul de pe lotul de teren adiacent de pe str. Primăverii 11 pe lotul din str. XXXX, și până în prezent nu a fost strămutat înapoi și a solicitat urgentarea procesului de transferare a gazoductului.

A invocat că răspuns la petiție nu a primit, iar pârâtul cu încălcarea art. 12 al Legii cu privire la petiționare, nu a asigurat restabilirea drepturilor lezate.

A mai indicat că inacțiunile pârâtului i-au cauzat un prejudiciu moral considerabil.

Reclamanta a solicitat constatarea încălcării de către pârât a art. 1 al Protocolului 1 CEDO, obligarea întreprinderii măsurilor de restabilire a drepturilor lezate și încasarea prejudiciului moral pentru nesoluționarea în termen legal a cererii în mărime de 10 000 de lei.

La 21 decembrie 2016 reclamanta a depus o cerere de concretizare a cerințelor, solicitând suplimentar și constatarea încălcării dreptului la soluționarea în termen rezonabil a petiției depuse la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică la 9 martie 2016.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 1 februarie 2017, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a constatat nesoluționarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în termen legal a cererii reclamantei din 9 martie 2016 și încălcarea dreptului reclamantei Bogaci Ecaterina de acces la informație.

S-a obligat Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în termenul stabilit de lege să o informeze pe reclamanta Bogaci Ecaterina asupra solicitărilor din cererea acesteia înregistrată cu nr. C201600201 din 9 martie 2016.

S-a încasat de la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în folosul Ecaterinei Bogaci suma de 1 000 de lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin nesoluționarea în termen legal a cererii din 9 martie 2016.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2017 a fost respins apelul declarat de Bogaci Ecaterina și a fost admis apelul declarat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, a fost modificată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 1 februarie 2017, în partea încasării prejudiciului moral, fiind micșorată suma de la 1 000 de lei la 100 de lei.

În rest, hotărârea a fost menținută.

La 21 februarie 2018 Bogaci Ecaterina a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2017, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei contestate prin admiterea integrală a pretențiilor.

În motivarea recursului a indicat că pârâtul a prezentat în instanța de judecată un răspuns formal, dar nu a prezentat nici o dovadă că răspunsul ANRE a fost primit de reclamantă și că dânsa a făcut cunoștință cu acest răspuns, contrar jurisprudenței CEDO (Godorozea v. Moldova hot. 06 octombrie 2009, § 31 și 32).

A invocat că pârâtul nu a îndeplinit funcțiile sale prevăzute de lege și nu a asigurat restabilirea drepturilor lezate, fapte care i-au cauzat daune morale.

A reiterat că din contul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică urmează a fi încasat prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz se atestă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 11 octombrie 2017 la 11 decembrie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 17671 (f. d. 153), iar date cu privire la recepționarea acesteia nu există.

Astfel, recursul declarat la 21 februarie 2018 împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2017, se consideră a fi depus în termen.

Prin referința depusă la 13 aprilie 2018 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a solicitat respingerea recursului declarat de Bogaci Ecaterina, ca fiind neîntemeiat.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 aprilie 2018, recursul declarat de către Bogaci Ecaterina, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Bogaci Ecaterina este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

După cum denotă actele cauzei, reclamanta prin cererea din 9 martie 2016 a solicitat pârâtului întreprinderea măsurilor necesare pentru urgentarea transferării gazoductului de pe lotul adiacent de pe str. Primăverii 11 pe lotul de pe str. XXXX (f. d. 4).

Astfel, invocând faptul că nu a primit răspuns în termenul stabilit de lege, reclamanta a depus prezenta acțiune, solicitând constatarea dreptului lezat prin nesoluționarea în termen legal a cererii nr. C201600201 din 9 martie 2016 și încasarea prejudiciului moral.

Fiind investită cu judecarea cauzei în speță prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță a reținut că potrivit art. 21 alin. (3) lit. c) și i) a Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim poate ataca orice acțiune sau inacțiune a persoanei responsabile pentru primirea și examinarea cererilor de acces la informații, dar în special cu privire la încălcarea termenelor și procedurii de soluționare a cererii de acces la informație, precum cu privire la cauzarea unor prejudicii materiale și/sau morale prin acțiunile ilegale a furnizorului de informații.

Astfel, instanța de fond a constatat faptul că răspunsul contestat este unul formal și simplist, pârâtul nu a dat răspuns la solicitările reclamantei, prin ce a încălcat dreptul acesteia de acces la informație.

Prima instanță a conchis că încălcarea admisă de pârât urmează a fi remediată prin obligarea pârâtului de a se conforma legii, prin a informa pe reclamanta Bogaci Ecaterina asupra solicitărilor din cererea acesteia, înregistrată cu nr. C201600201 din 9 martie 2016.

În această ordine de idei, a evidențiat că reclamanta Bogaci Ecaterina, până în prezent se află într-o stare continuă de imposibilitate de a-și realiza drepturile sale privind accesul la informație, la fel prima instanță a reținut că informația solicitată

de reclamantă se referă la dreptul de acces la informație în legătură cu dreptul acesteia de folosință asupra terenului adiacent casei din str. XXXX.

Judecând apelurile declarate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și de către Bogaci Ecaterina, instanța de apel a ajuns la concluzia respingerii apelului depus de Bogaci Ecaterina, admiterii apelului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și modificării hotărârii primei instanțe prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral de la 1 000 de lei la 100 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că potrivit art. 8 alin. (1) din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994, petițiile se examinează de către organele corespunzătoare în termen de 30 de zile lucrătoare, iar cele care nu necesită o studiere și examinare suplimentară – fără întârziere sau în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(4) și (5). După cum rezultă din prevederile art. 14 din aceeași Lege, rezultatul examinării se aduce la cunoștință petiționarului în scris sau în formă electronică, iar cu consimțământul lui – oral. Răspunsul trebuie să fie bazat pe materialele examinării și să conțină trimiteri la legislație.

În acest sens, instanța de apel a constatat că pârâtul avea obligația legală de soluționare a cererii reclamantei din 9 martie 2016 până la 20 aprilie 2016, iar răspunsul urma a fi adus la cunoștința acesteia.

A reiterat că pârâtul a prezentat în ședința de judecată răspunsul din 31 martie 2016, în conținutul căruia este expres indicat că este răspuns la cererea reclamantei din 9 martie 2016 (f. d. 27), însă pârâtul nu a probat că a adus la cunoștința reclamantei conținutul acestui răspuns.

Instanța de apel a remarcat că reieșind din conținutul răspunsului, acesta este unul formal, nu s-a dat răspuns la solicitările reclamantei, prin ce s-a încălcat dreptul acesteia de acces la informație.

Conform art. 1422 alin (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe fizice și psihice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislația, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Instanța de apel a concluzionat că cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare de instanța de fond de 1 000 de lei este exagerat, din care considerente urmează a fi diminuat la suma de 100 de lei, pentru nesoluționarea în termen legal a cererii.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

Conform art. 16 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și este nemulțumită de răspunsul primit la cererea

prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv, repararea pagubei cauzate. Acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

În corespundere cu prevederile art. 4 alin. (1) din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994, prin petiție, în sensul prezentei legi, se înțelege orice cerere, reclamație, propunere, sesizare, adresată organelor de resort, inclusiv cererea prealabilă prin care se contestă un act administrativ sau nesoluționarea în termenul stabilit de lege a unei cereri.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea cu privire la petiționare, petițiile se examinează de către organele corespunzătoare în termen de 30 de zile lucrătoare, iar cele care nu necesită o studiere și examinare suplimentară – fără întârziere sau în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(4) și (5).

După cum rezultă din prevederile art. 14 din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994, rezultatul examinării se aduce la cunoștință petiționarului în scris sau în formă electronică, iar cu consimțământul lui – oral. Răspunsul trebuie să fie bazat pe materialele examinării și să conțină trimiteri la legislație.

Analizând circumstanțele cauzei prin prisma normelor de drept menționate, instanța de recurs conchide că, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la o concluzie justă și întemeiată privind constatarea încălcării dreptului petiționarei la examinarea petiției în termen legal.

Or, pârâtul avea obligația legală de soluționare a cererii reclamantei din 9 martie 2016 până la 20 aprilie 2016, iar răspunsul urma a fi adus la cunoștință reclamantei.

În pofida faptului că la materialele cauzei există un răspuns al pârâtului din 31 martie 2016 la cererea reclamantei din 9 martie 2016 (f. d. 27), nu a fost probat că acesta a fost adus la cunoștința reclamantei.

Reieșind din cele mai sus elucidate urmează a fi reiterat faptul că instanțele ierarhic inferioare corect au constatat faptul nesoluționării de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen legal, a cererii reclamantei din 9 martie 2016.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare corect au conchis că, încălcarea admisă de pârât, urmează a fi remediată prin obligarea pârâtului de a se conforma normelor legale, prin informarea reclamantei Bogaci Ecaterina asupra solicitărilor din cererea acesteia, înregistrată cu nr. C201600201 din 9 martie 2016.

Astfel, instanța de recurs consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel cu privire la încasarea de la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în beneficiul Ecaterinei Bogaci doar a sumei de 100 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În favoarea concluziei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 1422 alin (1) Cod Civil RM, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral

(suferințe fizice și psihice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislația, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Potrivit prevederilor art. 1423 Cod Civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, subliniază că suma în mărime de 100 de lei încasată de către instanța de apel cu titlu de prejudiciu moral pentru nesoluționarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a cererii în termenul legal este absolut disproporționată suferințelor psihice suportate de către reclamanta Bogaci Ecaterina prin faptul că a fost lipsită de posibilitatea de a afla care este răspunsul la petiția sa legată de strămutarea gazoductului.

Aici necesită a fi evidențiat că la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să se ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice persoanei, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor; nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice; felul vinovăției persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei.

În această ordine de idei, reclamanta Bogaci Ecaterina, până în prezent se află într-o stare continuă de imposibilitate de a-și realiza drepturile sale privind accesul la informație, iar informația solicitată se referă la dreptul de acces la informație în legătură cu dreptul acesteia de folosință asupra terenului adiacent casei de pe str. XXXX.

Raportând cele descrise la dispozițiile normelor legale citate supra, instanța de recurs conchide că cuantumul prejudiciului moral pretins de reclamantă în mărime de 10 000 de lei este exagerat, motiv din care urmează a fi încasată suma stabilită de prima instanță de 1 000 de lei pentru nesoluționarea în termen legal a cererii, suma dată fiind rezonabilă reieșind din caracterul litigiului și esența lui pentru reclamantă.

Așa fiind, față de considerentele expuse și în raport cu dispozițiile citate, se reține drept corectă mențiunea primei instanțe cu privire la cuantumul prejudiciului moral încasat din contul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în beneficiul Ecaterinei Bogaci pentru nesoluționarea în termen legal a cererii.

Totodată, acțiunea reclamantei în partea stabilirii încălcării de către pârât a art.1 al Protocolului nr.1 CEDO, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată, or

pîrîtul, prin inacțiunea admisă – nesoluționarea în termen legal a cererii, nu a atentat și nu a încălcat dreptul de proprietate a reclamantei.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când instanța de fond în mod temeinic și legal a admis parțial acțiunea.

Pentru observațiile arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Bogaci Ecaterina urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Bogaci Ecaterina.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 1 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bogaci Ecaterina împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la constatarea încălcării dreptului la soluționarea cererii în termen legal și art. 1 al Protocolului 1 CEDO, obligarea întreprinderii măsurilor de restabilire a drepturilor și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva